

PATVIRTINTA
Nacionalinio bendrųjų funkcijų centro
direktoriaus
2021 m. sausio 5 d. įsakymu Nr. V-38
(Nacionalinio bendrųjų funkcijų centro
direktoriaus
2023 m. d. įsakymo Nr. V-
redakcija)

SĄNAUDŲ APSKAITOS POLITIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Sąnaudų apskaitos politikoje (toliau – apskaitos politika) nustatyti sąnaudų apskaitos principai, taikomi tvarkant sąnaudų apskaitą ir rengiant finansines ataskaitas.
2. Apskaitos politika parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymu, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (toliau – VSAFAS).
3. Apskaitos politika taikoma:
 - 3.1. įstaigų, kurių apskaitą centralizuotai tvarko Nacionalinis bendrųjų funkcijų centras (toliau - NBFC), apskaitai tvarkyti ir finansinėms ataskaitoms parengti;
 - 3.2. Nacionalinio bendrųjų funkcijų centro apskaitai tvarkyti ir finansinėms ataskaitoms parengti.
4. Įstaigos, nurodytos 3 punkte, apskaitos politikos II-III skyriuose vadinamos vienu žodžiu „Įstaiga“ arba „Įstaigos“.

II SKYRIUS SĄNAUDŲ PRIPAŽINIMAS IR ĮVERTINIMAS

5. Sąnaudų apskaitos principai, metodai ir taisyklės nustatyti 11-ajame VSAFAS „Sąnaudos“. Sąnaudų, susijusių su konkrečių turto, finansavimo sumų ir įsipareigojimų straipsnių apskaita, principai nustatyti šių straipsnių apskaitą reglamentuojančiuose VSAFAS.
6. Sąnaudos apskaitoje pripažįstamos vadovaujantis kaupimo ir palyginamumo principais tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kai uždirbamos su jomis susijusios pajamos (parduodamos prekės arba suteikiamos paslaugos, atliekami veiksmai vykdant priskirtas funkcijas), neatsižvelgiant į pinigų išleidimo laiką.
7. Sąnaudomis pripažįstama tik ta ankstesniųjų ir ataskaitinio laikotarpių išlaidų, duosiančių ateityje ekonominę naudą, dalis, kuri tenka per ataskaitinį laikotarpį uždirbtoms pajamoms (atliktiems veiksams vykdant priskirtas funkcijas). Išlaidos, skirtos pajamoms uždirbti būsimaisiais laikotarpiais, apskaitoje registruojamos ir pateikiamos finansinėse ataskaitose kaip turtas ir pripažįstamos sąnaudomis būsimaisiais laikotarpiais.
8. Jeigu turto naudojimas leis Įstaigai vykdyti jai priskirtas funkcijas ar kitą veiklą ir (ar) uždirbti pajamų keletą ateinančių ataskaitinių laikotarpių ir dėl to pajamų ir sąnaudų ryšys gali būti nustatytas tik apytiksliai, sąnaudos apskaitoje pripažįstamos taikant netiesioginius pripažinimo būdus (pvz., skaičiuojant nusidėvėjimą ar amortizaciją).
9. Išlaidos, kurios neduos ekonominės naudos ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais, pripažįstamos sąnaudomis tą ataskaitinį laikotarpį, kada buvo patirtos.
10. Svarbu nustatyti, kieno naudai buvo patirtos sąnaudos:
 - 10.1. jeigu sąnaudos patiriamos vykdant įstaigos funkcijas, toks išlaidų apmokėjimas pripažįstamas finansavimu;

10.2. jei sąnaudos patiriamos atliekant ne savo įstaigos funkcijas ir kitas subjektas kompensuoja patirtas sąnaudas, tokiu atveju finansavimo sumos nepripažįstamos, o gautų kompensacijų suma mažinamos pripažintos sąnaudos. Jei kompensuojama suma viršija remonto išlaidas, skirtumas pripažįstamas ataskaitinio laikotarpio pajamomis. Jei dėl avarijos ar kitų priežasčių sugadinto turto remonto išlaidas kompensuoja draudimo įmonė ar kitas subjektas, remonto išlaidos sumažintos kompensuojama suma. Jei kompensuojama suma viršija remonto išlaidas, skirtumas pripažįstamas ataskaitinio laikotarpio pajamomis. Pavyzdžiui, dėl avarijos ar kitų priežasčių sugadinto turto remonto išlaidas kompensuoja draudimo įmonė. Gali būti ir kitų atvejų, kai Įstaigos sąnaudas jos naudai kompensuoja kitas subjektas. Tokiu atveju vertinama, ar toks kompensavimas nėra laikytinas finansavimu arba parama, ir jei nėra, gautų kompensacijų suma mažinamos pripažintos sąnaudos.

11. Sąnaudos įvertinamos tikrąja verte. Atsiskaitymai atliekami pinigais arba jų ekvivalentais, todėl sąnaudų dydis įvertinamas sumokėta arba mokėtina pinigų arba jų ekvivalentų suma (neįskaitant į ją atgautino pridėtinės vertės mokesčio). Kai numatytas ilgas atsiskaitymo laikotarpis ir palūkanos nėra išskirtos iš bendros mokėtinos sumos, palūkanų sąnaudų dydis įvertinamas diskontuojant atsiskaitymo sumą. Diskonto normos nustatymas, diskontavimo formulė ir pavyzdžiai yra pateikti 17-ajame VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“.

12. Kai teisės aktais turto valdytojams suteikta teisė mainyti turtą ir paslaugos ar prekės gaunamos mainais į kitą turtą negu pinigai ir jų ekvivalentai arba mainais į perimtus įsipareigojimus, sąnaudų suma nustatoma atsižvelgiant į gautų paslaugų ar prekių ir perduoto turto ar perimtų įsipareigojimų tikrąsias vertes. Ši nuostata taip pat taikoma sandoriams ar jų grupėms, kurių ekonominė prasmė ir turinys atitinka turto mainus, nors sandorio forma nėra mainai.

III SKYRIUS SĄNAUDŲ GRUPAVIMAS

13. Registruojant sąnaudas apskaitoje, jos grupuojamos pagal tai, kokią veiklą vykdant jos buvo padarytos. Sąnaudų grupavimas nepriklauso nuo to, iš kokių finansavimo šaltinių ar kokių pajamų jos apmokamos.

14. Išskiriamos šios sąnaudų grupės pagal veiklos rūšis:

14.1. pagrindinės veiklos sąnaudos, t. y. sąnaudos patirtos pripažįstant finansavimo pajamas ir pajamas, susijusias su Įstaigos pagrindine veikla.

14.2. kitos veiklos sąnaudos, t. y. sąnaudos patirtos pripažįstant pajamas, susijusias su kita nei pagrindinė ar finansine ir investicine veikla;

14.3. finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos, t. y. sąnaudos patirtos pripažįstant pajamas, susijusias su finansine ir investicine veikla.

15. Veiklos rezultatų ataskaitoje pagrindinės veiklos sąnaudos rodomos atsižvelgiant į jų pobūdį. Išskiriami šie pagrindinės veiklos sąnaudų straipsniai:

15.1. darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos - visos su darbo santykiais susijusios sąnaudos, kurios priskiriamos prie darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudų vadovaujantis 24-uju VSAFAS „Su darbo santykiais susijusios išmokos“;

15.2. nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos - viso ilgalaikio turto, naudojamo pagrindinėje veikloje, kuriam vadovaujantis VSAFAS skaičiuojamas nusidėvėjimas ar amortizacija, nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos;

15.3. komunalinių paslaugų ir ryšių sąnaudos - komunalinių paslaugų, įskaitant šildymą, vandentiekį ir kanalizaciją, elektros energiją, šiukšlių išvežimą, ir ryšių – telefoninių pokalbių, interneto paslaugų, jų įdiegimo, pašto siuntimo ir panašios sąnaudos, kurių turi Įstaiga vykdydama savo veiklą;

15.4. komandiruočių sąnaudos - darbuotojų kelionių ir su jomis susijusios apgyvendinimo, maitinimo, dienpinigių sąnaudos, taip pat komandiruotės kelionės, kai perkamos transporto paslaugos iš trečiųjų šalių arba mokamos kompensacijos degalų įsigijimo ir automobilio nusidėvėjimo išlaidoms padengti darbuotojams, naudojamiems netarybinius automobilius tarnybos reikmėms, sąnaudos,

taip pat kitų su komandiruoje susijusių išlaidų sąnaudos, neįskaitant darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudų, kurios paaiškintos 24-ajame VSAFAS „Su darbo santykiais susijusios išmokos“. Jei komandiruotė susijusi su kvalifikacijos kėlimu, visos šiame papunktyje išvardytos ir su kvalifikacijos kėlimu susijusios sąnaudos, išskyrus mokestį už kvalifikacijos kėlimą, priskiriamos prie komandiruočių sąnaudų;

15.5. transporto sąnaudos – Įstaigos nuosavybės, patikėjimo teise valdomų, naudojamų pagal nuomos arba panaudos sutartis automobilių degalų, nuomos, eksploatacijos, remonto, transporto draudimo, parkavimo, apsaugos sistemos (signalizacijos) įrengimo ir kitos panašios sąnaudos, taip pat kompensacijų darbuotojams, naudojančioms netarnybinius automobilius tarnybos reikmėms, trečiųjų šalių suteiktų transporto paslaugų sąnaudos (įskaitant taksi paslaugų sąnaudas), išskyrus apskaitos politikos 17.4 papunktyje nurodytas komandiruočių sąnaudas, kai transporto paslaugos perkamos iš trečiųjų šalių arba mokama kompensacija degalų įsigijimo ir automobilio nusidėvėjimo išlaidoms padengti;

15.6. kvalifikacijos kėlimo sąnaudos – darbuotojų profesinės kvalifikacijos, įgūdžių, žinių tobulinimo sąnaudos, taip pat šių darbuotojų stažuoti organizavimo, seminarų, konferencijų, kursų, pratybų, paskaitų darbuotojams rengimo ir kitos panašios sąnaudos;

15.7. paprastojo remonto ir eksploataavimo sąnaudos – ūkinio inventoriaus, nematerialiojo turto, patalpų, turimos įrangos bei įrenginių ir kito ilgalaikio materialiojo turto ir (arba) atitinkamo nuomojamo ar pagal kitas sutartis, pagal kurias perduodamos turto valdymo ir (arba) naudojimo, ir (arba) disponavimo juo teisės, turimo turto, jei 19-ajame VSAFAS „Nuoma, finansinė nuoma (lizingas) ir kitos turto perdavimo sutartys“ (toliau 19-asis VSAFAS) nenurodyta kitaip, išskyrus transporto priemones, palaikymo, atnaujinimo, eksploatacijos, paprastojo remonto sąnaudos, tarp jų tokiam remontui sunaudotos medžiagos ir kitos panašios sąnaudos;

15.8. nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos – Įstaigos atsargų nuvertėjimo iki grynosios galimo realizavimo vertės, gautinų sumų, ilgalaikio materialiojo turto, nematerialiojo turto ir kito turto nurašymo ir nuvertėjimo sąnaudos. Ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais užregistruoto nuvertėjimo sumažėjimas, atsiradęs dėl naujų ūkinių įvykių ar pasikeitusių aplinkybių, registruojamas tose pačiose sąskaitose, kuriose ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais buvo registruotos nuvertėjimo sąnaudos. Šis papunktis netaikomas investicijų į nuosavybės ar ne nuosavybės vertybinius popierius nuvertėjimui, kuris rodomas kaip finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos;

15.9. sunaudotų ir parduotų atsargų savikainos sąnaudos – parduotos produkcijos, prekių ar kitų atsargų savikaina, atiduotų naudoti atsargų (medikamentų, aprangos ir patalynės, spaudinių, kitų prekių) nurašymo sąnaudos;

15.10. socialinių išmokų sąnaudos – socialinio draudimo išmokų iš valstybės biudžeto sąnaudos, socialinių išmokų iš savivaldybės biudžeto sąnaudos, Valstybinio socialinio draudimo fondo išmokų, Ilgalaikio darbo išmokų fondo išmokų, Garantinio fondo išmokų ir socialinės paramos išmokų fiziniams asmenims nepriklausomai nuo finansavimo šaltinio sąnaudos;

15.11. nuomos sąnaudos - veiklos nuomos sąnaudos, kurios pripažįstamos pagal 19-ąjį VSAFAS, taip pat Įstaigų, sudariusių administracinės paskirties valstybės nekilnojamojo turto valdymo ir priežiūros paslaugų sutartis su centralizuotai valdomo valstybės turto valdytoju, centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojui už administracinės paskirties valstybės nekilnojamojo turto valdymo ir priežiūros paslaugas mokamo atlygio sąnaudos, įskaitant ir apskaičiuoto pridėtinės vertės mokesčio ir turto nusidėvėjimo sąnaudas;

15.12. finansavimo sąnaudos - valstybės, savivaldybės ar išteklių fondų per ataskaitinį laikotarpį kitiems subjektams suteiktos ar tiekimos finansavimo sumos, kaip nustatyta 20-ajame VSAFAS „Finansavimo sumos“, Įstaigos per tam tikrą laikotarpį suteiktos ar tiekimos finansavimo sumos ne viešojo sektoriaus subjektui arba suteiktos ar tiekimos finansavimo sumos kitam viešojo sektoriaus subjektui iš savo pajamų;

15.13. kitų paslaugų sąnaudos - įvairių kitų paslaugų (pavyzdžiui, reklamos, vertimo, konsultavimo paslaugų, turto vertinimo paslaugų, teisinių paslaugų, mokslinių, statistinių ir panašaus pobūdžio tyrimų, mokėjimų už kredito įstaigų teikiamas paslaugas, prenumeratos, turto, išskyrus transporto priemones, draudimo ir panašiai) pirkimo sąnaudos;

15.14. kitos pagrindinės veiklos sąnaudos - kitos Įstaigos pagrindinės veiklos sąnaudos, nepriskiriamos prie išvardytų sąnaudų grupių (pvz., stipendijos, narystės mokesčiai ir kt.).

16. Kitoms pagrindinės veiklos sąnaudoms priskiriama:

16.1. narystės mokesčiai;

16.2. stipendijos studentams;

16.3. premijos ir valstybinės stipendijos, piniginės dovanos ir laimėjimai (prizai);

16.4. bankui sumokėtas valiutos keitimo kurso skirtumas, susidaręs perkant valiutą, tikslu atlikti išankstinį mokėjimą arba padengti mokėtiną sumą;

16.5. kitos, su pagrindine veikla susijusios sąnaudos, kurių negalima priskirti 15.1-15.13 punktuose nurodytoms sąnaudų grupėms ar finansinės ir investicinės veiklos sąnaudoms.

17. Kitos veiklos sąnaudos rodomos veiklos rezultatų ataskaitos straipsnyje „Kitos veiklos sąnaudos“. Kitos veiklos sąnaudoms priskiriama:

17.1. nuostoliai iš ilgalaikio materialiojo turto ir nematerialiojo turto perleidimo;

17.2. sąnaudos, susijusios su turto pardavimu;

17.3. sąnaudos, susijusios su pajamų, rodomų kitos veiklos pajamų straipsnyje, uždirbimu;

17.4. išnuomoto turto ir kitos veiklos paslaugoms teikti naudojamo ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo sąnaudos, jei ilgalaikio materialiojo turto vienetas naudojamas tik nepagrindinei veiklai;

17.5. komunalinių paslaugų ir ryšių sąnaudos ir kitos sąnaudos, susijusios su kita veikla;

17.6. darbo užmokesčio sąnaudos, kai jos susijusios su komercine veikla;

17.7. kitos sąnaudos, kurios negali būti priskirtos pagrindinei ar finansinei ir investicinei veiklai.

18. Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudoms priskiriamos:

18.1. nuostoliai dėl valiutų kursų pasikeitimo;

18.2. palūkanų sąnaudos;

18.3. baudų ir delspinigių sąnaudos, jei šios baudos ir delspinigiai yra už pavėluotus atsiskaitymus, įskaitant delspinigius už išmokų, susijusių su darbo santykiais, pavėluotą mokėjimą;

18.4. finansinio turto perleidimo ir perkainojimo nuostoliai;

18.5. prestižo, investicijų į asocijuotuosius, konsoliduojamus ir kontroliuojamus ne viešojo sektoriaus subjektus nuvertėjimas;

18.6. kitos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos.

19. Palūkanų sąnaudoms priskiriamos palūkanos už ilgalaikes ir trumpalaikes paskolas ir kitus skolinius, tarp jų ir finansinės nuomos (lizingo), įsipareigojimus, atidėjinių ir kitų įsipareigojimų vertės pokyčio dėl jų įvertinimo amortizuota savikaina arba dabartine verte, tenkančio ataskaitiniam laikotarpiui, suma.

20. Nuostoliams dėl valiutų kursų pasikeitimo priskiriami nuostoliai, atsirandantys dėl atliekamų pirkimų, pardavimų, skolinimo, skolinimosi, mokėjimų bei kitų ūkinių operacijų užsienio valiuta, taip pat piniginio turto ir piniginių įsipareigojimų likučių kita nei Lietuvos Respublikos piniginis vienetas valiuta perkainojimo.

21. Finansinio turto perleidimo rezultatas apskaitoje registruojamas, kai Įstaiga kitam subjektui perleidžia finansinį turtą (pvz., priklausančias akcinės bendrovės akcijas) pagal pirkimo-pardavimo sandorį patvirtinančius dokumentus. Jei finansinis turtas parduodamas verte, kuri yra mažesnė už finansinio turto vertę, užregistruotą apskaitoje, šių verčių skirtumo suma registruojama finansinio turto perleidimo nuostoliai.

22. Tiesioginės finansinio turto perleidimo sandorių sudarymo išlaidos pripažįstamos ataskaitinio laikotarpio, kurio metu buvo sudarytas sandoris, finansinės ir investicinės veiklos kitomis sąnaudomis.

23. Nuostoliai dėl nuosavybės metodo taikymo, kaip to reikalauja 14-asis VSAFAS „Jungimai ir investicijos į asocijuotuosius subjektus“ ir 15-asis VSAFAS „Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys ir investicijos į kontroliuojamus subjektus“, taip pat priskiriami prie finansinės ir investicinės veiklos sąnaudų, tačiau veiklos rezultatų ataskaitoje rodomi atskirame straipsnyje „Nuosavybės metodo įtaka“.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24. Sąnaudų apskaitos politika tvirtinama ir keičiama Nacionalinio bendrųjų funkcijų centro vadovo sprendimu.

25. Laikantis pastovumo principo, apskaitos politika taikoma nuolat arba gana ilgą laiką.

26. Apskaitos politika gali būti peržiūrima ir atnaujinama pagal poreikį, keičiantis strateginėms kryptims ir (ar) tikslams, apskaitos standartams, apskaitą reglamentuojantiems teisės aktams ar kitiems išoriniams ir (ar) vidiniams veiksniams, kurie galėtų daryti įtaką apskaitos metodams.

27. Jei buvo keista apskaitos politika, aiškinamajame rašte turi būti pateikta informacija apie apskaitos politikos keitimo priežastis, kokiems finansinės būklės ir veiklos rezultatų ataskaitų straipsniams šis pakeitimas turėjo įtakos ir kokios šių straipsnių sumos buvo koreguotos.

28. Apskaitos politika yra vieša ir laisvai prieinama visoms suinteresuotoms šalims, skelbiama Nacionalinio bendrųjų funkcijų centro interneto svetainėje www.nbfc.lt
